

ricis cantaret, et tectis cinere prunis fumus evapora-
rans illi in faciem exhalavit; ille quasi nihil sentiens
inmotus mente et corpore stabat: at unus ex clericis
auferre hoc volens incommodum curvato genu car-
bones detegit et insufflans sopitos suscitavit ignes.
Mane autem vocans clericum distincte (*Forte*, distri-
cte) sciscitatus est; quare hujus mentis fuerit, ut
sacris hymnis dimissis se magis incurvaverit ad con-
struendum focum? Et poenitentiam aliquot dierum
sibi indicens, docuit clericos, dum ad opus divinum
assisterent, omnes occurrentes cogitatus amovendos,
et quantum humani cordis fugacitas patitur, nihil
aliud cogitandum.

29. ^a Igitur de sancto transitu beatissimi viri
non tam nobis dolendum quam gaudendum esse vi-
demus. Gratias enim agere debemus, quod talem
nostris temporibus virum concessit, qui et prioribus
sanctis æquandus, et hujus ætatis hominibus incom-
parabilis, et posteris imitandus existit. Gratias
enim agere debemus, quod nos eum ex pastore patro-
num habere fecit. Nam quamvis omnes sanctos nos
patronos habere confidamus, ipsum tamen speciali
licet nos (*Forte*, nos licet) indignos patrocinio tueri
non absurde speramus. Quantum autem apud Deum
ejus patrocinia valeant; testantur sanitates morbi-

^a Quæ hoc in capite ad finem usque exstant, in nullo exemplari impresso de vita aut miraculis S.
Ludgeri hactenus habentur.

EXCERPTUM EX LITANIIS RHYTHMICIS

VITAM SANCTI LUDGERI CONTINENTIBUS, WERTHINÆ SCRIPTIS,

De monasterii in Helmstæt fundatione a sancto Ludgero facta.

(Apud Leibnitz, *ibid.*)

EX LITANIA I.

Fundavit insuper tria loca pariter
Numero locorum, quo et populorum
Werthinam, Helmenstad monachis fundaverat,
De proprietate vel hæreditate,
Et episcopium dictum monasterium, etc.

EX LITANIA II.

Ita ut plurimis studeret discipulis
Omni semper mane lectionem dare.
Quos et erudiens ipse et instituens,
Per honestos mores duxit ad honores.
De quibus plurimi facti sunt episcopi;
Suus sicut primus frater Hildegrimus:
Qui in Ecclesia dudum fuit aliqua,
Catalaunensi præsul, sub Rhemensi:

C Ubi dum degeret, et commissa regeret;
Et prosperitatem habuisse fratrem
Ludgerum cerneret, ut gentes converteret,
Quos de paganismo acquisivit Christo;
Et ipse monitus nimirum divinitus,
Ad Northuringensem se committit gentem,
Usus auxilio fratris et hospitio,
Manentis in loco Helmenstad vocato:
Ubi sanctissima ordinantes semina
Evangeliorum, in Northuringorum
Jecerunt pectora, donec Dei gratia,
Fecit ibi fructum cælos usque ductum.
Est episcopium adhuc testimonium,
Quo incepit sedem Hildegrimus idem,
Qui quamvis Werthinæ sit conditus corpore,
Haluerstadis tamen sit patronus. Amen.

CHARTULARIUM WERTHINENSE.

(Apud Leibnitz, *ibid.*)

IN NOMINE SANCTÆ TRINITATIS INCIPIT LIBER CHAR-
TARUM CAMBLE CONTRA FOLCBERTUM IN WIDUBERGE.

1. Notum fieri cupio omnibus tam præsentibus quam
futuris, qualiter ego Ludgerus presbyter aliquantulum
particulam hæreditatis dato pretio a Theganbaldo
ingenuo et nobili homine comparavi in villa

D quæ nuncupatur Fislacu (Fislack), id est Hovan
illam quæ dicitur Alfgedine-Hova, cum omni inte-
gritate, sive in silva, seu in pascuis et perviis et in
aquarem usu et decursibus: hæc omnia a supra-
dicto nobili Franco Theganbaldo ego Ludgerus presby-
ter comparavi, et aliquantos annos possedi, et in ea
elaboravi, quod potui. Nunc autem eandem Hovan